

SZARVAS VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK GAZDASÁGI PROGRAMJA

2014-2019.

I. BEVEZETŐ

Szarvas Magyarország dél-keleti részén, a Dél-alföldi Régióban, a Hármas-Körös holtágának bal partján fekszik. A város Békés megye észak-nyugati kapuja.

A helyi adottságokra épülő gazdaságfejlesztés

A helyi adottságokra épülő gazdaságfejlesztés célja az EU-s kihívásoknak megfelelő, fenntartható fejlődési modell kialakítása, amely komplexen magába foglalja a mezőgazdaság, az idegenforgalom, az ipar és a szolgáltatások fejlesztését.

A legvégső cél a gazdaságfejlesztésen keresztül a lakosság életfeltételeinek javítása, az egészséges életmódra való törekvés.

A település feladata, hogy erejéhez mérten megteremtse a felzárkózás és a továbbfejlődés feltételeit. Mivel az Alföld gazdaságának húzóágazata a mezőgazdaság, ezért Szarvas elsődleges feladata, hogy elősegítse az innovatív *mezőgazdaság* kialakítását azáltal, hogy támogatja a mezőgazdasági termékpaletta szélesítését; új, versenyképesebb termékek előállítását, Ezen kívül a megújuló energiaipar fejlesztésének elősegítésére kell a hangsúlyt helyezni.

A kistérség bázisát képezi az *egészségturizmusban* rejlő lehetőségek kiaknázása is, az *idegenforgalomnak* egy olyan komplex fejlesztése, aminek révén Szarvas a *gyógyturizmusban* és az ehhez kapcsolódó turizmus-formákban (öko-, tanyasi, aktív turizmus), illetve *egészségközpontú gasztronómiában* is sikeres lehet.

Az európai uniós tagságunkkal a *magyar kis- és középvállalkozások* óriási kihívásokkal néznek szembe. Közülük is a legnagyobb azoknak a hajtóerőknek a megkeresése, amelyekkel versenyképességük fenntartásával vállalkozásukat sikerre tudják vinni. A versenyképesség biztosításának egyetlen záloga az innováció. A gazdasági szféra szereplői a helyi igényekből kiindulva olyan új, gazdaságilag hasznos, piacérett technológiákat, termékeket tudnak létrehozni, amelyekből a tágabb környezet is profitálhat.

A program megvalósításához rendelkezésre álló és megszerezhető források:

1./ Koordinációs Operatív Program

- versenyképes kis-és középvállalkozások, ipari termelés, szolgáltatások és hálózatok

2./ Terület- és Településfejlesztési Operatív Program

- kisváros-térségi közösségvezérelt integrált fejlesztési programok (CLLD típusú)
- decentralizált társadalmi befogadást és foglalkoztathatóságot szolgáló programok (ESZA)

3./ Környezeti és Energetikai Hatékonysági Operatív Program

- a megújuló energiaforrások alkalmazása, energetikai és energia hatékonysági fejlesztések

4./ Vidékfejlesztési Program

- a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés, a szociális szövetkezetek és önálló gazdálkodás támogatása a vidéki térségekben

2. **Norvég Alap**
3. **Svájci Alap**
4. **Hazai pályázatok**
5. **Új Széchenyi Terv**

II. TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

A régészeti leletek tanúsága szerint a ma 18 ezres város környéke már az őskor utolsó évezredétől folyamatosan lakott volt, az emberi életnek megfelelő földrajzi viszonyoknak köszönhetően.

Szarvashalmot először Anonymus krónikája említi. Az Árpád kori falu létét 1284-85-ből származó feljegyzések idézik, amikor Kun László királyunk több rendeletét Szarvashalomról keletzte.

A gyulai vár eleste (1566) után Szarvas török kézre került (1570 körül). A stratégiai szempontból fontos szarvasi átkelőhely védelmére a törökök palánkvárat építettek. Ez a török helyőrség kivonulása után (1685) elpusztult. A kis létszámú lakosság szétfutott, Szarvas pusztává vált.

A lakatlan pusztává lett vidékre 1722-ben báró Harruckern János György telepített a felvidéki vármegyéből, valamint Csabáról és Pest megyéből szlovák nemzetiségű jobbágycsaládokat, akikkel 1722. július 23-án letelepedési szerződést kötöttek. A letelepült jobbágyok a mai Szarvas nyugati, a Köröshöz közel fekvő területeken építkeztek. Szarvas 1723-ban vásártartási jogot és ezzel mezővárosi jogállást kapott.

Szarvas anyagi és szellemi fejlődésében kimagasló szerepet töltött be Tessedik Sámuel, aki 1767-ben került ide evangélikus lelkésznek és haláláig, 1820-ig, fáradhatatlanul dolgozott a hazai oktatás és a mezőgazdasági termelés korszerűsítésén. 1780-ban megnyitotta Szarvason Európa első gazdasági iskoláját, majd 1791-ben felépítette az új iskola épületét, ami jelenleg a Tessedik Múzeum székháza.

A szarvasi letelepülőknek az 1722-ben nyújtott kedvezmények a XVIII. század közepén megszűntek. Ezen kívánt változtatni Mária Terézia úrbéri rendelete, a szarvasi Urbáriumot 1772-ben adták ki, amelyben meghatározták a jobbágyoknak mennyi robotot, mennyi pénzbeli és természetbeni szolgáltatásokat kötelesek megadni. Szarvason 1818-tól kezdve jelentősek voltak a céhek, hiszen majdnem minden mesterség képviselve volt, 1872-ben tagjai szervezett ipartestületbe tömörültek.

Szarvas a művelődés egyik megyei központja volt, Békés megye első nyomdáját Réthy Lipót itt állította fel 1847-ben.

A lakosság szaporodása nyomán a XIX. század elején újabb területeket vettek szántóföldi művelésbe. Kialakult a tanyarendszer, tanyasorok és tanyautcák formájában.

A XIX. század végéig szőlőt is termesztettek Szarvason, ennek emlékét őrzik a határrész nevek: Ószőlő, Érpárti-szőlő, Ezüstszőlő, Bezina stb. Az 1848-as szabadságharc idején rendezett tanácsú város 1872-ben elveszítette városi címét, véglegesen csak 1966-ban kapta vissza. Ma Szarvas Békés megye felsőoktatási és tudományos központja.

A település nevezetességei:

- Szarvasi Arborétum
- Körös-Maros Nemzeti Park - Csáky-kastély
- Ruzicskay György alkotóháza
- Evangélikus Otemplom
- Újraterelítési emlékmű
- II. Világháborús emlékmű
- Történelmi Emlékút és országközép
- Bolza-kastély
- Bolza mauzóleum
- Millenniumi emlékmű

- Tessedik-szobor
- Tessedik Sámuel Múzeum és Szárazmalom
- Mitrovszky-Kastély és I. Világháborús emlékmű
- Árpád szálló
- Római Katolikus templom
- Régi árvaház
- Lengyel-palota
- Evangélikus Újtemplom
- Szárazmalom
- Szlovák tájház
- Szent István Egyetem Víz- És Környezetgazdálkodási Karának régi épülete a napórával
- Szent István Egyetem Pedagógiai Karának épülete
- Tessedik Sámuel sírja
- Volt Bárány fogadó
- Bajcsy-Zsilinszky Endre szülőháza és szobra
- M. R. Stefanik szobra
- Tessedik-tanya
- Szarvas szobor
- Tessedik akácfa

A település tradicionális, turisztikai - gasztronómiai, kulturális rendezvényei:

- *Aratónap,*
- *Fogathajtó versenyek,*
- *Szarvas Város Napja,*
- *Szilvanap,*
- *Szarvasi Töltöttkáposzta-főző és kolbászkészítő verseny,*
- *Kárpát-medencei Halászléfőző Magyar Bajnokság,*
- *Gyermeknéptáncosok Országos Szólótánc Fesztiválja.*

Ezekon a rendezvényeken mindazon helyi hagyományok felelevenítődnek, amelyek fontosak identitástudatunk megőrzése érdekében, és őseink kikristályosodott tradícióira épülnek.

III. HELYZETELEMZÉS

1. Szarvas földrajzi elhelyezkedése, adottságai

Szarvas az Alföldön 85 méterre a tenger szintje felett, az északi szélesség 46 fok 52 perc és a greenwichi hosszúság 38 fok 13 percen fekszik. Területe 161,57 négyzetkilométer. A település felszíne sík, K - Ny irányban enyhén lejt. A sík jelleget megtöri a régi folyómedrek kacsaringói, valamint a 3 - 4 méter magas kunhalmok.

Környezetét a múlt század második felében végzett folyamszabályozások után kialakult másodlagos folyóártéri tájforma alkotja, mely Békés megye egyik legszebb része. A város határának uralkodó talajtípusa szikesedésre hajlamos réti agyagtalaj, pH értéke 7,37,5. A mérsékelt meleg és meleg éghajlati öv határán való elhelyezkedés a térséget a Tiszántúl legszárazabb területévé teszi. A júliusi középhőmérséklet 21-22 Celsius fok, a napsütéses órák száma évente eléri a 2.100 órát. A csapadékmennyiség 500-550 milliméter, szeszélyes évi eloszlásban.

A közel tizennyolcezer lakosú város az ország fővárosától Dél-keletre fekszik. Budapestről Kecskeméten át az M5-ös autópályán és a 44-es főúton haladva 150 kilométer megtétele után érkezünk meg Szarvasra. Itt a régi alföldi településre jellemző girbe-gurba utcák, sikátorok helyett nyílegyenes,

sakktáblaszerűen elhelyezkedő utcák alkotják a várost. Szarvas iskolaváros, a mezőgazdasági tudományok központja, a Köröspart Athénjaként is szokták emlegetni.

Szarvas a körös-völgyi tennésvédelmi terület része. A város határában 30 kilométer hosszúságban folyik a millió természeti élményt rejtő Körös. A térség nagy idegenforgalmi célterület. Kedvelt fürdő- és horgászhely. Az arborétumot a világ minden részéből látogatják. Szarvas előnyös elhelyezkedése révén kitarulkozhat a világ, ezen belül Európa felé, megmutatva egyéni arculatát az ideérkező turisták számára.

2. Főbb demográfiai jellemzők

Állandó népesség

Szarvas város állandó lakosainak száma a 2015. január 1-jei állandó népességi adatállomány szerint 17..... fő. A lakónépesség száma ennél magasabb, mivel a városban középiskola és főiskola is működik, így a tanulók - a szorgalmi időszakban - a városban tartózkodnak.

Születések, halálozások számának alakulása

Év	Születések száma (fő)	Halálozások száma (fő)
2011.		
2012.		
2013.		
2014.		

Az állandó népesség több éves összehasonlító adatai

Település neve	2010. fő	2011. fő	2012. fő	2013. fő	2014. fő
Szarvas	17.350				

b) Az állandó népesség megoszlása korcsoportok szerint városunkban (2014. 12. 31. napja szerinti állapot)

Település neve	Korcsoport												
	0-2		3-5		6-14		15-17		18-60		61-		
	2010	2014	2010	2014	2010	2014	2010	2014	2010	2014	2010	2014	
Szarvas													
Korcsoport településem belüli aránya %-ban													

A településen a ciklus 4 éve alatt a lakosság száma fővel csökkent. A lakosság számának csökkenése továbbra is az elöregedés jeleit mutatja, egyik fő oka, hogy a halálozások száma magasabb, mint a születések száma, a négy év alatt gyermek született a városban és fő hunyt el. A 61 - év feletti korosztály létszáma folyamatosan emelkedő tendenciát mutat.

Az országos képhez hasonlóan, Szarvason is magasabb az idős nők korcsoporton belüli aránya. Mindez a születésszám csökkenésével és a férfiak korábbi haladóságával magyarázható.

3. Infrastruktúra fejlettsége

A tejjesség igénye nélkül a város infrastruktúráját az alábbiak jellemzik:

A Szarvas Város *úthálózata* nagyobb részt megfelelően kiépítettnek mondható. A belterületi és külterületi szilárd burkolatú utak hossza km. Ebből belterületi út km, és jelentős a külterületi utak hossza, mely meghaladja a km-t., mely nagyban hozzájárul a külterületi lakosság életminőségének javításához. További jelentős változásra csak az M-44-es gyorsforgalmi út megépítése után lehet számítani. Az útburkolat csak a gyűjtőutakon megfelelő minőségű, egyébként majdnem minden úton szükséges felújítást végezni, tovább növelhető a mezőgazdasági használatban lévő burkolt utak hossza is.

A *közvilágítási* hálózat korszerűnek mondható jelenleg a belterületi lámpatestből energiatakarékos izzókkal van ellátva. A 2010. évben több helyen (*Bethlen Gábor utcai lakótelep, Vágóhid utca, Arborétum sétány*) kiépítésre került a térvilágítás, amelynek további kiépítése szintén fejlesztési feladatként jelentkezik. A sűrűn lakott külterületi lakóövezetekben is nagy részben megoldott a közvilágítás.

A *gázvezeték hálózat* a város belterületén és egyes külterületi lakott helyeken már korábban kiépült. A település rendelkezik vezetékes ellátott *ivóvízzel*, a kiépített ellátó-hálózat kapacitása megfelelő és ez lehetővé teszi a felmerülő igények megfelelő biztonsággal történő kielégítését. Fejlesztési feladatként jelentkezik a meglévő korszerűtlen elavult gerincvezeték cseréje és a szolgáltatott víz minőségének javítása.

A város szennyvízcsatorna hálózat %-os lefedettséggel van kiépítve, a rákötések aránya 2014. december 31. állapot szerint%-os.

A gyomaendrődi regionális hulladéklerakó beruházás kivitelezése 2004-ben befejeződött. Ezzel hosszabb távra megoldódhat a város *szilárd hulladék* elhelyezésének kérdése. A hulladéklerakó megépülésével teret kapott a szelektív gyűjtés, amely a lerakott hulladék mennyiségének csökkenéséhez is hozzájárul. A szervezett hulladékgyűjtés ellenére szórványosan előfordulnak illegális hulladéklerakások, amely begyűjtéséről azonban rövid idő belül gondoskodunk. Ezek megszüntetésére a környezettudatos nevelési programok és a szelektív hulladékgyűjtés figyelemfelkeltő hatása megoldást jelenhet.

Fontos, hogy gyomaendrődi székhellyel 2010-ben létrejött a Regionális Hulladékkezelő Kft. amely a hulladékkezelést, ártalmatlanítást végzi a Kft-ben részes kilenc önkormányzat területén. A Kft-ben Szarvas Város Önkormányzata 39%-os tulajdoni hányaddal a legnagyobb részben tulajdonos.

Az *alternatív energiaforrások* felhasználására három gyakorlati lehetőség van: geotermikus energia, napkollektor, biomassza.

4. A településen vállalkozási tevékenységet végző vállalkozások száma és összetétele: (2014. december 31. napja szerinti állapot)

<i>Ágazat</i>	<i>Vállalkozások száma</i>
ipar	206
építőipar	94
mezőgazdaság	95
távközlés, közlekedés	5
kereskedelem	310
vízgazdálkodás	0
egyéb anyagi	399
Egészségügyi, szociális, kulturális	56
Összesen	1163

5. A városban regisztrált álláskeresők és szociális ellátásban részesülők száma: (2014. december 31. napja szerinti állapot)

<i>Megnevezés</i>	<i>Mutatószám</i>
<i>Regisztrált álláskeresők száma (fő)</i>	
<i>180 napnál kevesebb ideig regisztrált munkanélküliek száma (fő)</i>	
<i>Álláskeresési támogatásra jogosultak száma (fő)</i>	
<i>Szociális ellátásban részesülők száma (fő)</i>	
<i>Munkaképes korú lakosság száma (fő)</i>	
<i>Munkanélküliségi ráta (%)</i>	

6. Az Önkormányzat által ellátott feladatok és működtetett intézmények

- A) *Az önkormányzat kötelező feladatként gondoskodik: az*
 egészséges ivóvízellátásról,
 a gyermekek napközbeni ellátásáról, az
 óvodai nevelésről,
 az általános iskolai oktatásról és nevelésről, az
 egészségügyi és szociális alapellátásról, a
 közvilágításról,
 - a helyi közutak és köztemetők fenntartásáról,
 az etnikai kisebbségek jogainak érvényesítéséről.
- B) *Az önkormányzat feladatai a közszolgáltatások körében: a*
 településrendezés és településfejlesztés,
 az épített és természeti környezet védelme, a
 lakásgazdálkodás,
 - vízrendezés, csapadékvíz-elvezetés és csatornázás, a
 köztemetők fenntartása,
 a helyi közutak és közterületek fenntartása,
 a helyi tömegközlekedés, a köztisztaság és biztosítása,

gondoskodás a helyi tűzvédelemről és a közbiztonság helyi feladatairól,
közreműködés az energiaszolgáltatásban,
közreműködés a foglalkoztatás megoldásában,
gondoskodás:
az óvodai nevelésről,
alapfokú egészségügyi és szociális ellátásról, a gyermek- és
ifjúságvédelmi feladatokról,
a közművelődési, tudományos, művészeti tevékenység és a sport támogatása, a nemzeti és
etnikai kisebbségek jogainak érvényesítésének biztosítása, az egészséges életmód közösségi
feltételeinek az elősegítése.

Önkormányzati intézmények, gazdasági társaságok:

Önállóan működő és gazdálkodó intézmények:

.....

Önállóan működő, de nem Önállóan gazdálkodó intézmények:

.....

Önkormányzati feladatokat ellátó társulási intézmények:

*Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás
Szociális és Gyermekjóléti Intézménye*

Önkormányzati tulajdonú nonprofit gazdasági társaságok:

*Szarvasi KOMEP Városgazdálkodási
Nonprofit Kft.
Szarvasi Gyógy - Termál Nonprofit Kft.
Cervinus Teátrum Nonprofit Kft.
Körös-szögi Kistérség Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.
Szarvasi Gyermekélelmzési Nonprofit Kft.*

Gazdasági társaságok (részben önkormányzati tulajdonban):

*Szarvasi Általános Informatikai Kft.
Békés Megyei Vízművek Zrt.
Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Zrt.
- DRÉHER Zrt.
- Regionális Hulladékkezelő Kft.*

7. Szarvas város környezeti állapota

Szarvas városát gyakran nevezik a vizek városának, szerencsés fekvésű település, továbbá rendkívül gazdag természeti és kultúrtörténeti értékekben. Európa híré az arborétuma és a Tiszántúlon itt található a legnagyobb vízfelületű holtág. A holtág alapfunkciója a belvíztározás, öntözővíz-tározás és a vízkészlet-átadás, további funkciói: horgászat, haltenyésztés, tudományos kutatás, vízparti üdülés, sportolás, rekreációs hasznosítás, tájformálás, természetvédelem és az idegenforgalom. Harmonikus egységet alkot a holtággal az Arborétum, az Anna-liget és az Erzsébet-liget.

Jelenleg közvetve a Dögös-Kákafoki főcsatornán keresztül a kondorosi és csorvási szennyvíztisztító telep szennyvize terheli a holtágot. Ez a mennyiség nagy részben elszikkad. A holtágba közvetlenül halgazdasági tevékenységből (csurgalékvízből), mezőgazdasági művelésből és a települések csapadékvíz elvezetéséből kerülhetnek vízminőség-romtó anyagok, melyek mérése nem megoldott.

Fokozott figyelemmel kell lenni a partok és a parti sáv beépítésére, a természetes növényzet irtásának és a vízszennyezésnek a megakadályozására annak érdekében, hogy a további vízminőség-romlást, a tájkép, a honos flóra és fauna átalakulását és elszegényedését megállítsuk.

A szennyvízelvezető-hálózat nem teljes körű kiépítettsége és a lehetőségek alatti rákötések miatt még mindig elég sokan használnak ún. szennyvízszikkasztó aknát, mely talaj- és talajvízszennyezést okoz. Nagyon fontos feladat a szennyvízcsatornára történő rákötések számának növelése, erre továbbra is folyamatos lakossági felhívással kell törekedni.

A Szarvas város területén jelenlévő üzemek nem jelentenek túl nagy terhelést a város levegőkörnyezetére. A koromszennyeződés az elmúlt években jelentősen csökkent a földgáztüzelési arány növekedésének köszönhetően. Javít a helyzeten a kis arányú termálvizes fűtés is. Az agrárjelleggel függ össze a bűzhatás, amely az elmúlt évtizedben sok konfliktus okozója volt. Itt elsősorban a húsipari üzemeket, a fehérje-feldolgozást és a szabálytalan belterületi állattartást lehet említeni. Ellenőrzésük rendszeres, és a levegőtisztaság védelmében a városban jelentkező bűzhatások megszüntetésére folyamatos intézkedés szükséges továbbra is.

A légszennyező komponensek mért értékei a helyhez kötött forrásokból, közlekedésből, kommunális és egyéb fűtésből adódnak. Az ebből eredő határérték-túllépések nem jellemzőek, a főutca érzékelhető terhelése csúcsforgalom idején fordul elő. Ilyenkor a 44. számú főút mentén a zajterhelés is jelentős. Szarvason a főútcától távolodva a város levegőminőségi mutatói kifejezetten jók.

Kiemelt környezet-egészségügyi probléma és „légszennyező” elem az allergén pollen, ezen belül is az egyik legagresszívebb okozója, a parlagfű. A védekezésnek és ellenőrzésnek fokozottan működni kell városunkban.

A belterületi zöldfelületi és a helyi védett természeti területek aránya Szarvason jónak mondható, ugyanakkor gyenge az erdősültség. Az erdőterületek, fásítások és zöldfelületek növelése, további területek helyi védelem alá helyezése feltétlen szükséges a környezetegészségügy, a táj- és településvédelem, turisztika szempontjából is.

Környezetünknek jelentős hatása van egészségünk alakulására. A környezetvédelmi tevékenység egyik fő célja, hogy mérsékelje azokat a környezeti hatásokat, amelyek közvetve, vagy közvetlenül az emberi egészséget károsítják.

8. Az előző ciklusban (2010-2014) megvalósult és az előző ciklusból áthúzódó, folyamatban lévő fejlesztések

Megvalósult fejlesztések

A szarvasi Fő téri Általános Iskola infrastruktúrájának fejlesztése 2010. DAOP 4.2.1/2F	551.513
Szarvasi Ipari Park fejlesztése inkubátorház építésével DAOP 1.1.1/B	389.535
Szarvas, Szabadság u. - Deák F. utcai csomópont átépítése jelzőlámpás csomópont kialakításával 2010. GMK	80.000
Közbiztonság növelése Szarvason térfigyelő kamerák elhelyezésével 2010. DARFT-HÖF-TEUT	17.850
Közbiztonság növelése Szarvason térfigyelő kamerák elhelyezésével II. ütem 2010. DARFT-TEKI	19.000
Ezüstszőlőben új játszótér kialakítása 2010. UMVP FVM rendelet	12.827
Szarvas, Kis - Lehel - Budai Nagy Antal - Széchenyi utcák burkolat- megerősítése, felújítása 2010. DARFT-TEUT	31.666
A helyi önkormányzat közcélú foglalkoztatásához kapcsolódó anyag- , és eszközbeszerzések 2010. DARFT-CÉDE	10.000
szervezetfejlesztés Szarvas Város Polgármesteri Hivatalában 2010. ÁROP-1.A.2/A	21.685

A th úzódó, folyamatban lévő fejlesztések

Munkahelyi egészségfejlesztés a Polgármester Hivatalban 2010- 2011. TÁMOP 6.1.2/A	8.180
Kerékpárút-hálózat fejlesztése a Szarvast Orosházával összekötő 4404 jelű út mentén 2010-2011. DAOP-3.1.2/A-09	147.756
Szarvas Város Polgármesteri Hivatalának akadálymentesítése az esélyegyenlőség biztosításának érdekében 2010-2011. DAOP-4.3.1- 09	33.332
Szarvas város belterületi belvív-rendezése IV-V-VI. ütem 2010-2011. ÖM rendelet	444.000
Térségi összefogás a közösségi közlekedés feltételeinek javításáért a Szarvasi Kistérségben 2010-2011. DAOP-3.2.1/A-09	199.304
Szarvas város belterületei útjainak fejlesztése, a 44-es számú főút és a belváros tehermentesítése 2010-2011. DAOP-3.2. 1/A-09	332.347
Víziszínpad végleges kialakítása Szarvason (Regionális Színház Nonprofit Kft.) 2010-2011. DAOP 2.1/C	268.338

Gyalogtúra útvonalak kialakítása a turisztikai attrakciók elérése érdekében Szarvason 2010-2011. DAOP2.1/E	167.606
Belvízrendezés az élhetőbb településekért Békés Megye 17 településének belvíz-rendezése Szarvas 3,5,7,9,10 öblözet 2010-2011. DAOP 5.2.1/D	384.073
Szarvas Város Önkormányzata Szakorvosi Rendelőjének komplex kistérségi Szakrendelővé fejlesztése 2010-2011. DAOP 4.1.1	581.663
A pedagógiai, módszertani reformot támogató informatikai infrastruktúra fejlesztése (Szarvasi Iskolák fejlesztése) 2010-2011. TIOP 1.1.1	Informatikai eszközök és szoftverek képezik a támogatást
Szarvasi Szárazmalom felújítása 2010-2011. Nemzeti Kulturális Alap	6.500
Sportpálya fejlesztés Szarvason a Családi foci jegyében 2010-2011. E-ON	1.480
Közcélú eszközbeszerzés 2010. CÉDE	10.190
Székely Mihály tér rekreációs célú megújítása 2010-2011. UMVP FVM rendelet	10.813
DAOP-3.1.3./C-09-2009-0013 „Szarvas Város Községi Terének és Információs Szolgálatának infrastrukturális fejlesztése"	55.555
Nemzeti Diferzifikációs Program 4. tengely Szarvasi Városi Fürdő Fejlesztése	49.884
<i>Azon jelentősebb pályázatok, melyek még elbírálás alatt állnak:</i>	
Települési szeméttelép rekultivációs program a Körösszögben (9 település) KEOP 7.2.3.0	172.337
Komposztáló telep kialakítása Szarvason KEOP-7.1.1.1	A támogatási összeg még nem ismert
Szarvas Város szennyvíztisztító telepének és csatornahálózatának fejlesztése KEOP-1.2.0/B	1.451.861
Szarvas városközpontjának integrált fejlesztése DAOP. 5.1.2/A-09	937.500

IV. FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Az előző fejezetekben a helyzetelemzés és értékelés feltárta a település jelenlegi helyzetét, a leglényegesebb szükségleteket és legfontosabb problémákat. Ezen túl a helyzetelemzés eredményeként felszínre kerültek a gyenge és erős pontok, valamint a lehetőségek és esetleges veszélyek, melyek alapvetően meghatározzák a jövő fejlesztési elképzeléseit.

Szarvas város önkormányzatának gazdasági programja olyan stratégiai jellegű célokat tűz ki, melyek megszabják az önkormányzati döntések irányát, megfogalmazzák azokat az elképzeléseket, amelyek szervesen illeszkednek céljaihoz, és amely célok eléréséhez, megvalósításához a képviselő-testület meg kívánja teremteni - és remélhetőleg hozzá is tudja rendelni - a szükséges anyagi forrásokat.

Negyedik alkalommal készíti a város olyan középtávú programot, amely folyamatosan meghatározza a település jövőjét, további fejlődésének reális lehetőségeit mindemellett hosszabb távra szóló fejlesztését is prognosztizálja.

A képviselő-testület jó szándékkal hozta meg eddigi döntéseit, fő célja mindig az volt -természetesen figyelembe véve a város lehetőségeit, problémáit - hogy mindenki jól érezze magát ebben a városban, hogy mindenki elmondhassa: jó itt élni, jól lehet itt élni.

A program kialakításánál legfontosabb szempont a város biztonságos működtetése, nagy hangsúlyt fektetve a fejlesztésekre, a költségcsökkentő megoldásokra, az értékmentésre figyelemmel a XXI. század elvárásaira is; fő rendező elvként kezelve a városoktatási, kulturális és egészségügyi fejlesztéseket.

Az Európai Unióban történő részvételünk a kedvező támogatási rendszer mellett számos kötelezettséget is eredményezett és eredményez, melyre megfelelő időpontban, előre tervezetten kell felkészülni. Elsősorban az újabb Uniós pályázati lehetőségeket kell tudni megfelelően fogadni és alkalmazni.

Minden területen erősíteni kell a város regionális és térségi szerepét is.

Szarvas Város Önkormányzatának Képviselő-testülete - átérezve a városért és a város lakosságának helyzetéért, jövőjéért érzett felelősségét - tudatosan és célirányosan határozza meg azokat a főbb feladatokat, amelyek megoldására az elkövetkezendő négy évben törekedni fog.

1. ÖNKORMÁNYZATI GAZDÁLKODÁS

Gazdálkodásunkat a továbbiakban is a demokratikus döntéshozatal és a széleskörű nyilvánosság jellemezheti. Alapvető célunk már nemcsak a pénzügyi egyensúly biztosítása, az önkormányzat és az általa fenntartott intézmények működőképességének minőségromlás nélküli fenntartása, hanem az előzőeken túlmutatva **még jobb minőségű és magasabb színvonalú feladatellátás és szolgáltatásbiztosítás** kell, hogy legyen, hiszen önkormányzatunk munkájának mércéje elsősorban a város lakosságának elégedettsége.

Fentiek érdekében már a költségvetések tervezésekor szükséges meghatározni a célokat és a követelményeket. A **költségvetés** tervezésének elsődleges követelménye, hogy **az nem tervezhető bázisalapon**. Mindenkor szükséges áttekintetni és gazdasági számításokkal alátámasztani az önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait, majd ezek után kell hozzárendelni a szükséges forrásokat.

Tekintettel arra, hogy önkormányzatunk majdnem optimális szintre tudta hozni az elmúlt évek alatt intézményrendszerét, feladatellátása szerkezetét, a további négy év ennek finomítását kell, hogy szolgálja, tehát továbbra is keresni kell a költségtakarékos, racionális megoldásokat.

Az első és legfontosabb alapelv: működési hitel felvétele továbbra sem megengedhető. A hiány kezelése elsősorban megfelelő forráskoordinációval történhet. Az esetlegesen jelentkező likviditási problémák kezelésére kizárólag a folyószámla hitelkeret vehető igénybe, de az is csak a legszükségesebb és legminimálisabb mértékben.

Törekedni kell - *akár többszöri banki pályázattal is* - arra, hogy a bankköltségeket csökkentsük és önkormányzatunk számára a legkedvezőbb hitelkondíciókat, érjük el. Az önkormányzat (ideiglenesen) szabad pénzeszközeit a lehető legmagasabb hozamok, elérésével kell befektetni.

A továbbiakban is cél kell, hogy legyen az önkormányzati bevételek növelése; a rendszerben rejlő lehetőségek maximális kihasználása. Önkormányzatunk egyik legfőbb bevétele a helyi adókból keletkezik. Az adótörvények alapján megalkotott helyi adórendeleteink messzemenőleg figyelembe vették az adózóink teherbíró képességét, megalkotásuk széles nyilvánosságot kapott és ezen az **adópolitikán a képviselő-testület a továbbiakban sem kíván változtatni**. A jó adófizetési morált meg kell őrizni. Adórendeleteink változtatása, esetleges új adó bevezetése mindenkor a törvényi előírásokon alapulhat.

Törekedni kell arra, hogy a befolyt adóbevételek ne a működést szolgálják, hanem minél nagyobb százalékban képezzék a fejlesztési kiadásaink forrását.

Vagyongazdálkodásunk alapvető célja továbbra is az Önkormányzati vagyon növelése. Vagyonértékesítésre kizárólag ésszerű indokok alapján, elsősorban a nem működő vagyon mobilizálása és a fejlesztési források növelése érdekében kerülhet sor. Alapelv, hogy vagyonvesztés nem következhet be, illetve vagyonértékesítésből származó **bevételeink nem** szolgálhatnak működési célokat, azok kizárólag fejlesztésre, vagyongyarapításra esetlegesen felhalmozási hiteltörlesztésre fordíthatók.

Az önkormányzati tulajdonú gazdálkodást folytató gazdasági társaságok működésével kapcsolatos céljaink:

- A KOMÉP Nonprofit Kft. értéknövelő termelési tevékenységének további fejlesztése és hulladékgazdálkodási, ezen belül különösen közszolgáltatási feladatainak megbízható, magas színvonalú ellátása, szemétszállítással kapcsolatos feladatok újrászervezése. A Kft. vezetésének törekednie kell arra, hogy a városüzemeltetés keretében elvégzett feladatai minél jobb minőségben és minél magasabb színvonalon kerüljenek ellátásra. A Kft-nek is feladata a költségtakarékos megoldások alkalmazása, pályázati lehetőségek feltárása és a pályázatokhoz szükséges önerő biztosítása. A Kft és az önkormányzat között feladatellátási szerződések teljes körű átvilágítása szükséges, ez már a ciklus első hónapjaiban szükségszerű feladat. Meg kell vizsgálni továbbá, a Kft. szervezeti, irányítási struktúrájának fejlesztési lehetőségeit is.

- A Gyógy - Termál Nonprofit Kft.-nél elsődleges cél a gazdálkodása nyereségessé tétele. A bevételek növelése érdekében szükségszerű a termálfűtés fogyasztói körének bővítése, a termálfűtés korszerűsítése. Kiemelt feladat a környezetvédelmi és egyéb hatósági előírások betartása, az ahhoz szükséges fejlesztések megvalósítása. A fürdő esetében pályázati forrásból bővíteni kell a már meglévő szolgáltatásokat (*szabadtéri termál- és gyermekmedence, szaunaház, merülőmedence*). Törekedni kell a gyógyászati ellátás területi hatáskörűvé tételére.

- A Gyermekélelmezési Nonprofit Kft. valamint a Cervinus Teátrum Nonprofit Kft. esetében törvényi előírásoknak megfelelően a gazdálkodási forma megváltoztatása az előző ciklusokban megtörtént. A nonprofit kft., mint gazdálkodási forma a legoptimálisabb módon szolgálhatja a jó minőségű feladatellátást. Törekednünk kell a gyermekélelmezés technológiai fejlesztésére, működési feltételeinek javítására.

- A szarvasi Ipari Park növekedési pályáját - a fenntarthatóságot szem előtt tartva -erősíteni kell további beruházásokkal, fejlesztésekkel. Törekedni kell a betelepült cégek megtartására, a 2010. decemberében átadott Inkubátorház 100%-os kihasználtságára. Az Ipari Parkot üzemeltető KOMÉP Kft-nek fontos szerep jut a fenti feladatok megvalósításában.

Az önkormányzati bevételek növelésének fontos eszköze a **külső támogatási források** megszerzése. Ezek jórészt a jelen program bevezetőjében felsorolt források, de törekednünk kell a helyi vállalkozók és a lakosság anyagi támogatásának megnyerésére is.

2. ÁLTALÁNOS VÁROSFEJLESZTÉSI CÉLOK

A Képviselő-testület a „*Szarvas város helyi építészeti örökségének védelméről*” szóló rendelet megalkotásával eleget tett a Helyi Építési Szabályzatban meghatározott helyi védettségű épületek fenntartásával és védelmével kapcsolatos jogszabályi kötelezettségeinek, a rendelet azonban a közösen megfogalmazott városrendezési, városfejlesztési célok elérését is szolgálja.

A városkép esztétikus kialakításáért igen sokat tettünk már az előző ciklusokban is. Ezt valósítottuk meg a „belváros” **európai arculatának** megteremtésével. Tovább kell folytatnunk a városképi jelentőségű középületek külső felújítását, az utak, járdák, parkolók díszburkolattal történő kialakítását. Ebben együttműködünk az érintett vállalkozókkal, gazdasági szervezetekkel és intézményekkel és megpróbáljuk kihasználni azokat az uniós pályázatokat, amelyek a régi kisvárosi arculat felidézését támogatják.

Nagyobb részt pályázati forrásból valósult meg a belváros rekonstrukcióját (Kossuth tér, és Fő tér, valamint az Otemplom környékének rendezése, a „Hatvan lakás” belső udvarának rendbetétele, a Kossuth utca sétáló utcává alakítása, a Mitrovszky-kastély belső felújítása, a bíróság épületének felújítása, Templom tér rehabilitációja, a „Kis” Árpád homlokzatának felújítása). Ugyancsak **a rekonstrukció keretében történt a Deák F. utcának a Szabadság út és Vasút utca közé eső részén, valamint a Vajda Péter utca esetében ugyanígy a díszburkolatos felújítás. E rekonstrukciós munkák folytatásaként történik a Szabadság utcai járda felújítása, továbbá a Petőfi utca rekonstrukciója a Vízisínház méltó környezetének megteremtése érdekében.**

Egy városban ma is központi szerepet tölt be a **piac**. Itt rendszeresen megfordulnak a városlakók, de a turistáknak is kedvenc időtöltési helye. Nem mindegy a város megítélése szempontjából, hogy milyen a piac és annak környéke. E területen is tettünk már számos lépést, megépítettük a piaccsarnokot, egységesítettük (területcserével) a piac alapterületét, elősegítve ezzel a hosszú távú beruházásokat. Ezen felül, az előbb említett **rekonstrukció keretében a piac területén kialakításra került egy kiszolgáló épület** (irodákkal, mozgáskorlátozottak számára létesített mellékhelyiségekkel, gombavizsgáló helyiséggel kultúrált hirdetési felületekkel). **A piac szomszédságában fekvő, az önkormányzat által megvásárolt stratégiai jelentőségű területeken parkolók és parkok kialakítása a közeljövő feladata.**

A *Dél-alföldi Regionális Ivóvízminőség Javító Program* keretében kiemelten kell kezelni a városi gerinchálózat korszerűsítését, a külterületi lakóövezetek vezetékes ivóvízzel történő ellátását. (*Káka-központ, Rózsási major, Ó-szőlők*).

A városközpont szebbé tételére irányuló törekvésünk nem jelenti azt, hogy a **város külső részeivel** vagy a **külterületi lakott helyeinkkel** nem kívánunk foglalkozni. Az infrastrukturális fejlesztésekben *e területek talán még kiemeltebben szerepelnek*, mint a város belterületei. A következő pontban részletezett út,- járdaépítés, közvilágítás, autóbusszközlekedés mellett gondoskodnunk kell az egészséges ivóvíz biztosításáról Rózsás és Káka lakói számára is. Ebben számítunk a Békés Megyei Vízművek Zrt. támogatására is.

A civil szervezetek szerepe és jelentősége évek óta egyre nő. A velük való együttműködés annál is inkább fontos, mert az uniós pályázatok jelentős részének címettjei a civil szervezetek, ezért szerepet játszhatnak abban, hogy e források a városba kerüljenek.

Régóta komoly gondot jelentett, hogy jelenlegi helyén a tűzoltó laktanya tovább már nem fejleszthető. A katasztrófavédelmi feladatok ellátása állami hatáskörbe került, az új tűzoltó laktanya építéséről a város által korábban biztosított telken a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság gondoskodik, jelenleg a kivitelező kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárás van folyamatban.

3. KÖZLEKEDÉS ÉS KÖZVILÁGÍTÁS

Az utak, kerékpárutak, parkolók, terek és járdák építésében évtizedes lemaradásokat hoztunk be az elmúlt ciklusban. Ezt jelentős mértékű pályázati támogatások tették lehetővé. Kissé ellentmondásos, de összességében sikeres volt az Önkormányzat lakossági pályázatos útépitési akciója, melyre további igény jelentkezik a lakosság részéről.

A közlekedési ágazat legfontosabb feladata a városi **akadálymentesítési** program megvalósítása, az akadálymentes közlekedés feltételeinek megteremtése. Ez magába foglalja a tömegközlekedési eszközök várakozóhelyeinek akadálymentes megközelíthetőségét, a jelzőlámpás csomópontok hangjelzéssel történő ellátását is.

Folytatni kell - az előző évek gyakorlatának megfelelően minimálisan 50 %-os pályázati támogatással - a városi utak építését, felújítását, korszerűsítését. A városi gyűjtő- és lakóutak építését, felújítását **Szarvas Város Hosszútávú Közútfejlesztési Konceptiójának** megfelelően tervezzük. A koncepció **I. prioritása a kiépítetlen lakossági útszakaszok burkolása, II. prioritása Szarvas Város komplex közlekedési rendszerének kialakítása.** Célunk, hogy ciklus végéig a város **kiépítetlen útszakaszok vonatkozásában - azok 100 %-ára - építési tervvel rendelkezzen.**

Vidékfejlesztési pályázatok segítségével folytatjuk a külterületi utak építését: Külterületi utak esetében elsődleges szempont **a lakott tanyasorok bekötése a burkolt úthálózatba.**

A lakossági útépitési pályázat feltételeinek újragondolása után ismét meg kell hirdetnünk ezt a pályázatot annak érdekében, hogy lakossági forrásokat is bekapcsoljunk a fejlesztésbe, ezzel időben előbbre hozva az útépitéseket.

A következő négy évben törekedni kell **minél több járda megépítésére** is, ehhez részben lakossági, részben egyéb pályázati források bevonása szükséges. . Célunk, hogy ciklus végéig a város **kiépítetlen járdaszakaszok vonatkozásában - azok 100 %-ára - építési tervvel rendelkezzen.**

A város komplex közlekedési rendszerének kialakítása után a **helyi autóbuszjárat útvonalhálózatát is korszerűsíteni szükséges.**

Folytatnunk és ösztönöznünk kell továbbra is a **gépkocsi parkolók építését**, helyi önkormányzati rendeletünk figyelembevételével. Itt is meg kell említenünk a városközpont rekonstrukció eredményeit, hiszen annak keretében lehetőség nyílt a belvárosban újabb parkolók építésére, utcai parkolósávok kialakítására, használaton kívüli területek hasznosítására.

A közlekedési ágazatban számtalan fejlesztési igény fogalmazódott meg térségünkben. Szorgalmazzuk az **M44-es autópályát** megépítését, a 4641-es **Mezőberényi út 6 m-re** történő szélesítését, a 4401-es **Szentesi** és 4404-es **Orosházi utak felújítását.**

A komplex közlekedési rendszer kialakításával egy időben **közlekedésbiztonsági** szempontból a forgalomszabályozás is felülvizsgálatra kerül.

Ehhez kapcsolódóan pedig, meg kell vizsgálni azt is, hogy a parkolási díjak esetleges bevezetése mennyiben szolgálja a lakosság érdekeit.

Meg kell említenünk, hogy az önkormányzatnak továbbra is figyelmet kell fordítania a fiatalok közlekedéskultúrájának fejlesztésére, ehhez pedig valamennyi érintett intézmény, szervezet bevonása is szükséges.

Pályázati forrásból **folytatni kell a kerékpárutak építését az Endrődi út mentén, ugyanígy a Szentesi úton egészen Káka központig, valamint a Körös Hídtól az Arborétum sétányig. Forrást kell teremteni továbbá - ugyancsak pályázat útján - a Szabadság út mentén haladó kerékpárút kiszélesítésére is.**

Az útépitésekkel, felújításokkal egy időben továbbra is kiemelt figyelmet kell fordítani a **közműhálózat felújítására, a közvilágítás korszerűsítésére.** Emellett persze törekednünk kell a külterületi utak, járdák melletti közvilágítás korszerűsítésére is.

4. KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM

A város kedvező természeti adottságai az átlagosnál nagyobb felelősséget rónak az önkormányzatra az épített és természeti környezetünk védelmében. Környezetvédelmi feladatainkat a város környezetvédelmi programja, környezeti fenntarthatósági terve és hulladékgazdálkodási terve részletesen tartalmazza.

A környezetvédelmi programban is kiemelt feladat a város bel- és külterületén található **természeti értékek felmérésének folytatása és azok közül a legértékesebbek helyi védelem alá helyezése.** A helyi jelentőségű **védtett természeti értékek és élőhelyeik ellenőrzését, vizsgálatát folyamatosan el kell végezni.**

Vizsgálni kell a város belterületén a közterületek és a város körüli zöldterületek fejlesztési lehetőségeit. A faállományt folyamatosan meg kell újítani, illetve megfelelő fafajtákra cserélni. Minimális cél, hogy a meglévő zöldterületek aránya ne csökkenjen. Az önkormányzatának továbbá át kell gondolnia az Erzsébet- liget hasznosítási lehetőségeit is.

Fontos -és sikeresen befejezett- feladata volt Szarvas városnak a **szennyvíztisztító telep átépítése, korszerűsítése,** amely csak a lehető legminimálisabb mértékben szennyezi környezetünket, illetve ehhez kapcsolódva a szennyvízcsatorna hálózat teljes kiépítésének megvalósítása. A továbbiakban a rendszerre történő maradéktalan rákötést kell biztosítani.

A biztonságos üzemelés érdekében az Ügyrendi, Közbeszerzési, Turisztikai és Környezetvédelmi Bizottságnak folyamatosan figyelemmel kell kísérnie a szennyvíztisztító telep működését.

A Gyomaendrődi Regionális Hulladékkezelő Mű építésével együtt, Szarvason egy hulladékátrakó állomás és új hulladékgyűjtő udvar is megvalósult.

Ezek biztonságos és jó színvonalú működtetése, illetve a **szelektív hulladékgyűjtő rendszer fejlesztése, komposztáló telep létesítése és a zöldhulladék begyűjtésének kiépítése** kiemelt feladat városunkban. Fontos a biológiai eredetű **szerves hulladék-hő**, illetve **tápanyag hasznosítási lehetőséget biztosító feldolgozó rendszerek kialakítása** is, melyekre jelenleg is folyamatban lévő, sikeresen elnyert KEOP-pályázat alapján 2015. végére megoldás születik.

A szarvasi - felhagyott - hulladéklerakó rekultivációja 2012-ben megvalósult.

A Környezet és Energia Operatív Program keretében **pályázni kell** környezetvédelmi célokra a káros környezeti hatások csökkentése érdekében.

Folyamatosan figyelemmel kell kísérni a **Szarvas - Békésszentandrás holtág** üzemeltetését, illetve a holtág-rehabilitáció megvalósítása kiemelt célja Szarvas városnak.

A Körös-parti üdülők szennyvízelhelyezését, elvezetését fokozottabban kell ellenőrizni és ahol lehetséges, kötelezni kell a tulajdonosokat a rákötésre. A szokásos környezetvédelmi feladatokhoz hozzá kell kapcsolni a Körös-part tisztaságának fokozott megőrzését, szeméttároló edények biztosítását, a közlejárók rendben tartását.

Szarvas Város közigazgatási területének - különös tekintettel a bel- és az ún. zártkerti területekre - belvízmentesítése érdekében folyamatos **kapcsolatot kell tartani** a Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatósággal és a Körösi Vízgazdálkodási Társulattal.

Elő kell segíteni a külterületek belvízrendezését, első lépésként a városhoz közvetlenül kapcsolódó „zártkertek” belvízmentesítése a legsürgősebb. Ehhez és az önkormányzati kompetenciába tartozó feladatok végzéséhez (*belvizes művek építése, fenntartása, üzemeltetése*) a szükséges forrásokat **pályázati úton** be kell szerezni. Ugyanígy meg kell vizsgálnunk a *vasút-városmelléken* húzódó belvíztározó tó továbbfejlesztésének lehetőségeit is.

A **levegőtisztaság védelmében**, a városban jelentkező bűzhatások megszüntetésére továbbra is folyamatos intézkedés szükséges. Amennyiben pályázati források lehetővé teszik parlagfűmentesítő program kidolgozása és megvalósítása szükséges.

Járványügyi szempontból is fontos feladat a belterületi **szúnyoggyérítés** folytatása, a közterületi **rágcsálóirtás**, valamint ehhez kapcsolódóan a **magáningatlanok ellenőrzése**.

Törvényi előírásnak megfelelően a környezetvédelmi programot felül kell vizsgálni, és ennek keretében azt módosítani és kiegészíteni.

Az elkövetkezendő ciklusban is szoros **kapcsolatot kell tartanunk** a Szarvasi Város- és Környezetvédő Egyesülettel és egyéb érintett **civil szervezetekkel**.

A tevékenységüket érintő témákban rendszeresen ki kell kérni véleményüket, továbbá az Ügyrendi, Közbeszerzési, Turisztikai és Környezetvédelmi Bizottság üléseire meg kell hívni vezetőiket

5. IDEGENFORGALOM, TURIZMUSFEJLESZTÉS

Az elkövetkezendő időszakban az előzetes információk szerint a turisztikai célú fejlesztések tekintetében a *kistérségi aktív turisztikai projektek* élveznek elsőbbséget.

A legfőbb turisztikai célokat az alábbiak szerint határozzuk meg:

A térség természeti, táji értékei közül a Körös-holtág és a vízparti területek turisztikai hasznosítása. Az itt megvalósítandó feladatok, fejlesztések helyszínenként eltérőek (*táj-és holtág rehabilitáció, infrastruktúra fejlesztése, vízi-vízparti létesítmények, sportlétesítmények, kereskedelem, vendéglátás, szállásférőhely, stb.*)

- A Körös-holtág a belvízbefogadáson és az öntözővíz szolgáltatáson túl szolgálja és biztosítja az **aktív turizmus (horgászat, vízisportok, partmenti kerékpáros-, gyalogos- és lovas turizmus)** színterét és fejlesztésének lehetőségét.

Térségi területfejlesztési cél a meglévő szálláshelyek minőségi kereslethez igazodó racionális fejlesztésének - a vállalkozói szféra számára történő - elősegítése (*kempingek, fogadók, horgászhelyek*) illetve a falusi turizmus erősítése, bekapcsolása az idegenforgalomba, hagyományörző turisztikai rendezvényekbe.

A **termál- és gyógyturizmus** további fejlesztése (*melyet az önkormányzati tulajdonú Kft-k működésével kapcsolatos céljaink keretében, c fejezet 1. pontjában már megemlítettünk*).

- A turisztikai célok megvalósítása érdekében meg kell teremteni és javítani az aktív turizmus fejlesztésének lehetőségét, nevezetesen:

- a vízi sportok, vízi túrák feltételeit,
- a horgász- és vadász turizmus feltételeit,
- a lovas-, kerékpáros- és gyalogos túraútvonalak feltételeit,
- a térségi turisztikai programcsomagot, a térség arculatát,
- a Körös-holtág vízminőségének javítását (*vízkezelő műtárgyak építése, felújítása, meder- rekonstrukció, partvédelem, vizes élőhelyek rehabilitációja*).
- intézményfejlesztés (*amennyiben pályázati források lehetővé teszik a Tessedik Sámuel Múzeumot interaktív, látogatóbarát intézménnyé kell fejleszteni*).

Az aktív turizmus tervezett szarvasi projektjei: /2014-2019/

Rendezvény turizmus

- Szarvas Város Napja,
- Kenumaraton,
- Aratónap,
- Fogathajtó versenyek,
- Szent István napi rendezvények,
- Szilvanap,
- Szarvasi Töltőtkáposzta-főző és kolbászkészítő verseny,
- Kárpát-medencei Halászléfőző Magyar Bajnokság,
- Gyermeknéptáncosok Országos Szólótánc Fesztiválja Döntője.

E programok megvalósítását ugyancsak pályázatok benyújtásával, konkrét projektek, tanulmánytervek kidolgozásával és kiajánlásával, és nem utolsósorban, az idegenforgalomban érintett területek infrastrukturális fejlesztésével kell elősegíteni.

Támogatnunk kell a 2011. februárjában megalakult Körös Menti Turisztikai és Kulturális Egyesület működését, melynek Szarvas Város Önkormányzata is alapító tagja.

Törekednünk kell arra, hogy forrásokat teremtünk a gasztronómiai rendezvényekhez kapcsolódó egész éves marketingtevékenység finanszírozására *(pl szarvasi kolbász, pálinka, szilvalekvár esetében)*.

6. EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS

A helyi igényeknek megfelelő ellátás Összhangjának megteremtése az ellátórendszerrel való szoros együttműködéssel valósítható meg. A meghirdetett „Simmelweis Terv” célkitűzése a város egészségpolitikájának is célkitűzése kell, hogy legyen.

Prevenziót, megelőzést szolgáló programokat az önkormányzat pénzügyi lehetőségeihez mérten biztosítani szükséges (agyhártyagyulladás, valamint méhnyakrák elleni védőoltások, szűrővizsgálatok támogatása).

Az alapellátást, mint az ellátórendszer kulcselemét és prioritását célzó kezdeményezéseket támogatni szükséges. Lehetséges eszközökkel ösztönözni, támogatni szükséges, amennyiben jogszabályi háttér biztosított a csoportpraxisok, praxisközösségek kialakulását. Az egészségügyi ellátás magas szintű humán erőforrás és műszerezettséget feltételez, ezért kezdeményezni kell a programban is megfogalmazott kistérségi szintű alapellátási központok kialakítását. Az idősödő orvostársadalom tény, a szakemberhiány ellen csakis összefogással működtethető az ellátórendszer.

Az alapellátás, mint kötelező önkormányzati feladatok:

1. háziorvosi ellátás hét körzetben
2. gyermekorvosi ellátás három körzetben
3. fogorvosi ellátás négy körzetben
4. védőnői, iskolaegészségügyi feladatok
5. sürgősségi ügyeleti ellátás.

7. KÖZMŰVELŐDÉS

A feladatellátás tárgyi feltételeinek korszerűsítése továbbra is kiemelt feladat. Megvalósításának pénzügyi feltételét tekintve pályázati lehetőségeket lehet számításba venni. Tovább kell erősíteni a civil szervezetek részvételét, amely a közművelődési színtér szélesítését jelenti. A felújított Művelődési Központ teljes kihasználtsága továbbra is elengedhetetlen az épület költségkímélő működtetése érdekében.

A Petőfi u. 7. szám alatt létesített víziszínpad, *szabadtéri színház* 2011. júniusában a közönség részére átadásra került. Működtetésére a Magyar Teátrumi Társaság Kft-vel kötöttünk együttműködési megállapodást, a használat kérdését a tulajdonos Cervinus Teátrum Nonprofit Kft. és a Magyar Teátrumi Társaság, illetve a Békéscsabai Jókai Színház között létrejött szerződések tartalmazzák. E ciklusban törekedni kell a víziszínház 1100 ülőhelyének komfortos, háttámlás ülésre történő cseréjére.

8. SZOCIÁLIS ELLÁTÁS ÉS CSALÁDVÉDELEM

Szarvas Város Önkormányzata által 2009. évben felülvizsgált Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió és a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása által elfogadott koncepció meghatározza önkormányzatunk feladatait, lehetőségeit és fejlődési irányait.

A **szociális szolgáltatások** kistérségi szintű szervezése társulás által fenntartott intézményi formában valósult meg. Hatékony, gazdaságos feladatellátás biztosítása érdekében célként fogalmazódik meg a szolgáltatások bővítése, illetve folyamatos felülvizsgálata, és ha szükséges, a meglévők módosítása.

Prioritások: az ellátotról saját lakókörnyezetükben kell gondoskodni, a gyermekek napközbeni ellátását a jogszabályváltozást figyelembe véve bővíteni kell.

E témakörben legfontosabb fejlesztési elképzeléseink a következők:

- átmeneti ellátást nyújtó intézmény bővítése, akadálymentesítése, a meglévő épületrész korszerűsítése,
- tanyagondnoki szolgáltatáshoz és támogató szolgáltatáshoz kapcsolódó gépjárműpark korszerűsítése,
- hátrányos helyzetűek foglalkoztatásának megszervezése kistérségi szinten,
- foglalkoztatás segítése,
- családsegítés bővítése, tárgyi feltételek javítása,
- teljes körű akadálymentesítés,
- civil szervezetek elhelyezésének segítése, fokozott támogatása, bevonása a város életébe,
- drogmegelőzési programok további támogatása,
- életminőségjavítás a külterületeken élők számára,
- szociális bérlakások építése lehetőség szerint, valamint meglévők fejlesztése,
- helyi autóbuszjáratok útvonalának kibővítése.

A fenti fejlesztések végrehajtásához pályázati források igénybevétele szükséges.

Ami a szociális ellátásokat illeti, annak egy részét önkormányzatunk pénzbeli és természetbeni juttatások rendszerének kiépítésével, működtetésével biztosítja. Saját pénzügyi források biztosítása szükséges az önként vállalt, nem kötelező ellátások nyújtásához. Az új szociális törvény alapján 2015. március 1. napjával létrehozott támogatási rendszert fenn kell tartani, illetve a gazdaságitársadalmi változásokhoz kell igazítani. Cél a családok, gyermekek, az önhibájukon kívül nehéz helyzetbe kerültek támogatása a rászorultság elvét következetesen alkalmazva.

Fontos a szociális ellátás és a foglalkoztatás összhangjának megteremtése, külső források beépítése a működő ellátórendszerbe.

9. OKTATÁS

Szarvas, mint iskolaváros mindig kiemelt szerepet vállalt abban, hogy a jogszabály által megengedett lehetőségeken belül minél teljesebb körű iskolaszervezet működjön. **Ezért a nem Önkormányzati fenntartású intézményekkel és fenntartóikkal továbbra is korrekt és kölcsönös együttműködésre törekszünk.**

10. IFJÚSÁGI ÉS SPORFELADATOK

Az ifjúság helyzete, mozgása, élettere folyamatosan változik. Egyre inkább erősödik a környező települések Szarvashoz kötődése. Továbbra is az a tendencia érvényesül, hogy az iskolák, a munkahely, hivatal, egészségügy stb. egyre jobban Szarvashoz köti a fiatalokat és felnőtteket is. Mozgásterük egyre hosszabb időre Szarvas lesz, ezért több feladatnak kell megfelelni és egyre nagyobb létszámra lehet számítani.

Az újjáépített intézményeinkben már nagyon sok szabadidős, többnyire fiatalokat foglalkoztató program folyik, de tovább kívánjuk növelni a választékot és létszámot.

Nagy szerepe van az ifjúság körében végzett drog, alkohol, dohányzás elleni akcióknak, a hatékony preventív munkának. A helyi közösség drogpolitikájának motorja a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF), mely összehangolja a helyi intézkedéseket és kezdeményezéseket, valamint fórumot teremt az országos célokkal párhuzamosan a helyi közösség területén működő intézmények számára. A következő ciklusban is fontos feladat a fórum életben tartása ehhez kapcsolódik, hogy a KEF 2010-es

megújítását követően 2011-ben új drogstratégia megalkotására is sor kerül, mely az aktuálissá vált feladatokat is tartalmazza majd.

Továbbra is számítunk a DADA programra, a Városi Rendőrkapitányság segítségére, de együttműködésre számítunk az egyházi és civil szervezetekkel is. Kiemelten támogatjuk az ifjúsággal foglalkozó civil szervezetek általunk is elfogadott programjait. Az iskolákat is segítjük a szabadidős programok szervezésében, az egészséges életmódra nevelésben, a szabadidő hasznos eltöltésében.

A sport területén önkormányzati feladatainkat a Sporttörvény határozza meg. Ennek szellemében készült el a sportról szóló helyi rendeletünk. Különösen nagy gondot fordítunk az iskolai és diáksport feladatainak ellátására, illetve bővítésére. Mivel a hagyományokra épülő, országosan egyébként jól működő rend szerkesztési támogatás egyre csökken, ennek pótlására a helyi erőket fokozottabban mozgósítjuk. Folyamatosan változtatjuk a programokat a fiatalok érdeklődésének megfelelően. A diáksport az alapja a szakosztályi szakmai munkának. Ezek **együttműködését, egymásra épülését** a jövőben **tovább kívánjuk építeni**. A másik sporttörvényi kötelező feladat a sportlétesítmények fenntartása, működtetése. Önkormányzati tulajdonban három nagyméretű tornaterem (ebből kettő sportcsarnok), egy sporttelep három futballpályával, négy új játszótér és egy uszoda áll. Kihasználtságuk megfelelő, programokkal telített. Fenntartásuk mellett arra törekszünk, hogy a gyorsan változó sportági követelményeknek megfeleljenek és versenyben maradjunk a környező települések létesítményeivel.

A sportfeladatok (diáksport, sportszervezetek, rendezvények, sportlétesítmények fejlesztése, fenntartása) ellátásában is figyelembe kell venni, hogy a jövőben a környező települések fiataljaival is számolni kell. Megfelelő létesítményeink vannak, de pár év alatt megváltozhat a sportoló ifjúság összetétele, és erre fel kell készülni.

11. EGYÉB ÖNKORMÁNYZATI FELADATOK

Az Önkormányzat maradéktalanul gondoskodik kötelező feladatainak ellátásáról. A Képviselő-testület a döntéshozatalainál mindig figyelembe veszi, hogy annak következményei nem veszélyeztethetik a kötelező feladatok ellátásának biztonságát.

Az önkormányzati feladatok ellátásánál nagy figyelmet kell fordítani a lakosság szükségleteinek lehető leghatékonyabb és legmagasabb színvonalon történő kielégítésére. A szolgáltatások színvonalát a lehetőségekhez mérten, folyamatosan javítani kell.

A helyi fejlesztésekre, valamint a helyi kis- és középvállalkozások segítésére megoldás lehet egy ún. „*Vállalkozói és projektiroda*” kialakítása, amelynek elsődleges feladata a vállalkozások informálása és a vállalkozásokkal való kapcsolattartás lehetne.

Az Önkormányzatnak erősíteni kell a kistérségben betöltött integráló szerepét. Különösen meghatározó jelentőségű a területfejlesztéssel kapcsolatos együttműködés erősítése. Az eddigieknél nagyobb figyelmet kell fordítani térségi kapcsolatainkra, erősíteni kéli mind a Dél-alföldi régió keretein belüli együttműködést.

A folyamatosan megújuló tájékozódás céljából ajánlatos lehetőségeinkhez mérten részt venni a különböző nemzetközi és hazai szövetségekben, szervezetekben.

A döntéshozataloknál kiemelt szempontként kezelendő, hogy a döntés szolgálja a település helyi gazdasági élénkítését. Minden lehetséges eszközzel segíteni kell a gazdaság élénkítését célzó beruházásokat, munkahelyek létesítését, megtartását. A fejlesztésekhez kapcsolódó közbeszerzések

során - szigorúan a törvényi keretek között - a helyi vállalkozásokra különös figyelmet kell fordítanunk, melyhez a beruházások során kialakítandó bírálati szempontrendszernek is igazodnia kell.

Továbbra is folyamatos és rendszeres tárgyalásokat folytatunk annak érdekében, hogy befektetőket toborozzunk a városba.

A kistérségben jelentős a megváltozott munkaképességűek száma (mozgáskorlátozottak), ezeknek az embereknek a részmunkaidős foglalkoztatása is olyan elképzelés, melyre keressük a fejlesztési lehetőségeket. A munkanélküliség kezelésében a segélyezési típusú ellátás helyett a munkanélküliekkel való együttműködésre, a közfoglalkoztatás kiterjesztésére törekszünk. Fontos a Nemzeti Közfoglalkoztatási Programba való minél intenzívebb bekapcsolódás nemcsak az önkormányzat, hanem annak intézményei részéről is. Az önkormányzatnak ösztönöznie kell az ún. szociális szövetkezet kialakítását is.

Lehetőség szerint saját termelő beruházás megvalósításával kell hozzájárulni a munkanélküliség csökkentéséhez, a csökkent munkaképességűek foglalkoztatáshoz.

Az önkormányzatnak ösztönöznie kell továbbá családi gazdaságok létrehozását is, hiszen az ilyen gazdaságok is a vidéki népesség helyben maradását garantálhatják.

A családok lakáshoz jutásának elősegítése érdekében vizsgálni kell a szociális bérlakások piaci befektetőkkel történő megépítésének lehetőségét.

Az önkormányzatnak a költségvetés biztosította keretek figyelembevételével élni, kell a „panelprogram” adta lehetőségekkel.

Emellett az önkormányzatnak keresnie kell azon (pályázati) lehetőségeket, amelyekkel a külterületi tanyavilág fejlesztéséhez segítséget nyújthat.

A városban működő **egyházakkal** korrekt kapcsolatot alakítottunk ki az elmúlt években, amit folytatunk és erősítünk a jövőben is. Szolgáltatásaikat igénybe vesszük az oktatás, a szociális ellátás, az idős gondozás területén, de számítunk rájuk az ifjúság és családvédelemben a droprevencióban is. Fontosnak tartjuk az együttműködést a temetők kulturáltabbá és szebbé tételében is.

Az eddigiekhez hasonló konstruktív együttműködésre törekszünk **a kisebbségi önkormányzatokkal**, segítjük pályázatokon való részvételüket, támogatjuk működésük technikai feltételeit, adminisztratív munkájukat.

A **közbiztonsági feladatok** ellátása alapvetően állami feladat, de önkormányzatunk - anyagi áldozatokat is vállalva - igyekezett tenni annak érdekében, hogy a polgárok biztonságérzete fokozódjon. Ezt szolgálta a rendőrség, a polgárőrség rendszeres támogatása, a mezőri szolgálat - járulék kivetése nélküli - megszervezése. Ezt a gyakorlatot kívánjuk folytatni a jövőben is. Támogatjuk a rendőrséget annak érdekében, hogy a különösen veszélyeztetett helyeken a rendőri jelenlét fokozódjon. Erősíteni kívánjuk a közterület-felügyelet és a mezőri szolgálat személyi állományát. Fontos, kiemelnünk, hogy a fenti feladatok ellátása nemcsak a belterületi, hanem a külterületi részek esetében is fennáll.

A **Polgármesteri Hivatal** működésében erősíteni kívánjuk a szervezet szolgáltató jellegét. A hivatali informatikában az elektronikus ügyintézés egyre szélesebb körben történő bevezetésére törekszünk, ehhez a lakossági hozzáférés lehetőségét is megteremtjük, kormányprogram keretében.

Összefoglalva a fenti feladatokat, nyilvánvaló, hogy valamennyi megvalósítása a következő ciklus alatt nem lehetséges. A program összeállításánál figyelembe vettük a Képviselőtestület és annak bizottságai, valamint az önkormányzati tulajdonú társaságok, és intézmények javaslatait, kikértük a Polgármesteri Hivatal osztályvezetőinek véleményét és áttekintettük az önkormányzat hatályba lévő ágazati koncepcióit, korábban elfogadott komplex programjait. Ezen jelül az írott és elektronikus sajtó segítségével nyilvánossá tettük jelen program tervezetét a civil szervezetek és a lakosság számára is, várva tőlük is az esetleges javaslatokat, véleményeket.

Az elkövetkezendő ciklusban az éves költségvetések keretein belül, az aktuális pályázati lehetőségek figyelembevételével kell felállítani a prioritásokat és dönteni az egyes konkrét fejlesztésekről.

Szarvas, 2015. április 23.

Babák Mihály
polgármester

dr. Melis János
jegyző

Záradék:

Szarvas Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 111/2015. (IV.23.)sz. képviselő-testületi határozatával elfogadta.